

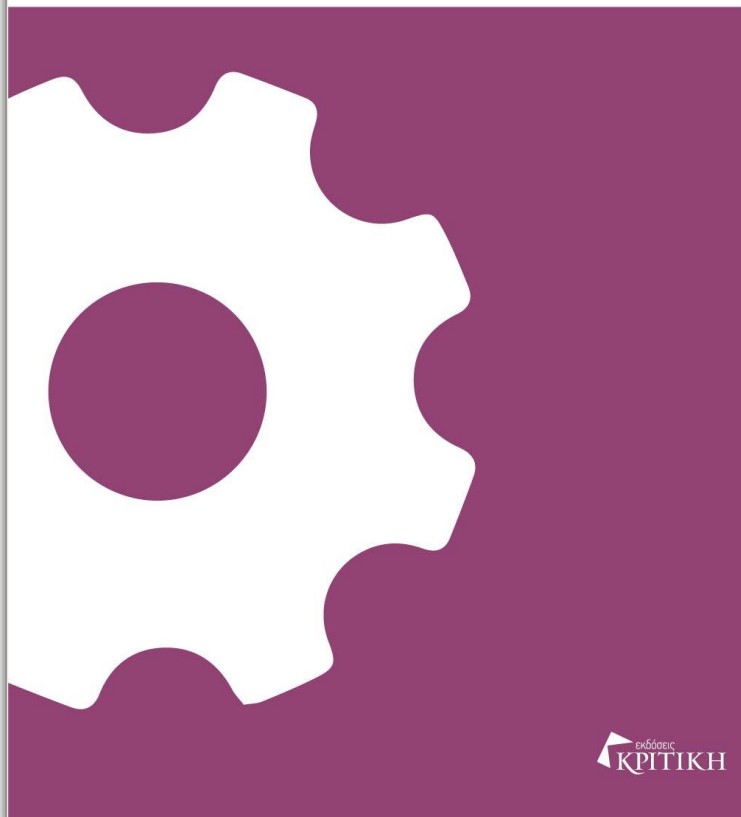
George J. Borjas

ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

2η έκδοση

Πρόλογος: Ευαγγελία Παπαπέτρου

Εισαγωγή-επιμέλεια: Θεόδωρος Κουτρούκης

George Borjas

Τα οικονομικά της εργασίας

2η έκδοση

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

εκδόσεις
ΚΡΙΤΙΚΗ

Κεφάλαιο 2

Προσφορά εργασίας

Chapter 2

Μέτρηση του εργατικού δυναμικού

- Έρευνα Πραγματικού Πληθυσμού (Current Population Survey – CPS)
 - Εργατικό δυναμικό = Εργαζόμενοι + Άνεργοι
 - $LF = E + U$
 - Το μέγεθος του εργατικού δυναμικού δεν αποτελεί ένδειξη σχετικά με την «ένταση» της απασχόλησης
 - Ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό
 - $ΠΣΕΔ = LF/P$
 - P = όλα τα άτομα ηλικίας από 16 ετών και άνω που βρίσκονται εκτός ιδρυμάτων

Μέτρηση του εργατικού δυναμικού

- Έρευνα Πραγματικού Πληθυσμού(CPS)
 - Απασχόληση: Ποσοστό απασχόλησης (ποσοστό πληθυσμού που εργάζεται)
 - Ποσοστό απασχόλησης = E/P
 - Ποσοστό ανεργίας
 - Ποσοστό ανεργίας = U/LF

Μέτρηση του εργατικού δυναμικού

- Η μέτρηση του εργατικού δυναμικού βασίζεται σε υποκειμενικά κριτήρια και πιθανώς υποεκτιμά τις συνέπειες μιας ύφεσης
- Κρυφοί άνεργοι: τα άτομα τα οποία έχουν παραιτηθεί από την άγονη αναζήτηση εργασίας και έχουν αποσυρθεί από την αγορά εργασίας
- Το ποσοστό απασχόλησης (E/P) είναι ένα πιο αντικειμενικό μέτρο της συνολικής οικονομικής δραστηριότητας από το ποσοστό ανεργίας

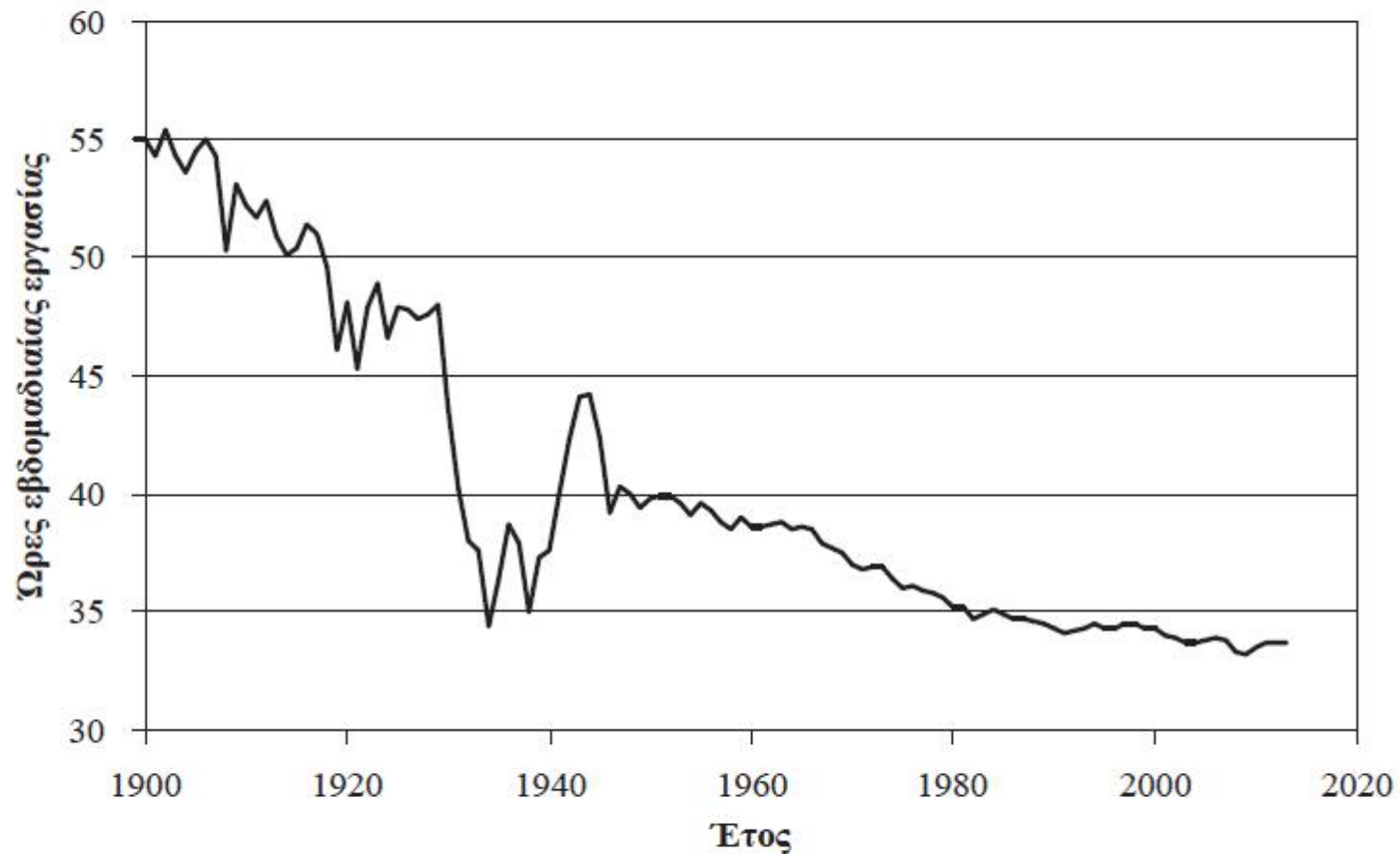
Βασικά στοιχεία για την προσφορά εργασίας

- Η συμμετοχή στο εργατικό δυναμικό έχει τα μεγαλύτερα ποσοστά για όλες τις ομάδες στις ηλικίες από 25 έως τα 55
- Το ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό αυξάνεται με την εκπαίδευση
- Υπάρχει μια σταθερή πτώση στα ποσοστά συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό στους άντρες ηλικίας άνω των 65 από 63% το 1900 σε λιγότερο από 22% το 2010

Βασικά στοιχεία για την προσφορά εργασίας

- Περισσότερες γυναίκες από άντρες καταλαμβάνουν θέσεις ημιαπασχόλησης
- Στο εργατικό δυναμικό συμμετέχουν περισσότεροι άντρες απ' ό,τι γυναίκες που εγκατέλειψαν τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Ώρες εβδομαδιαίας εργασίας στην μεταποίηση, 1900-2013

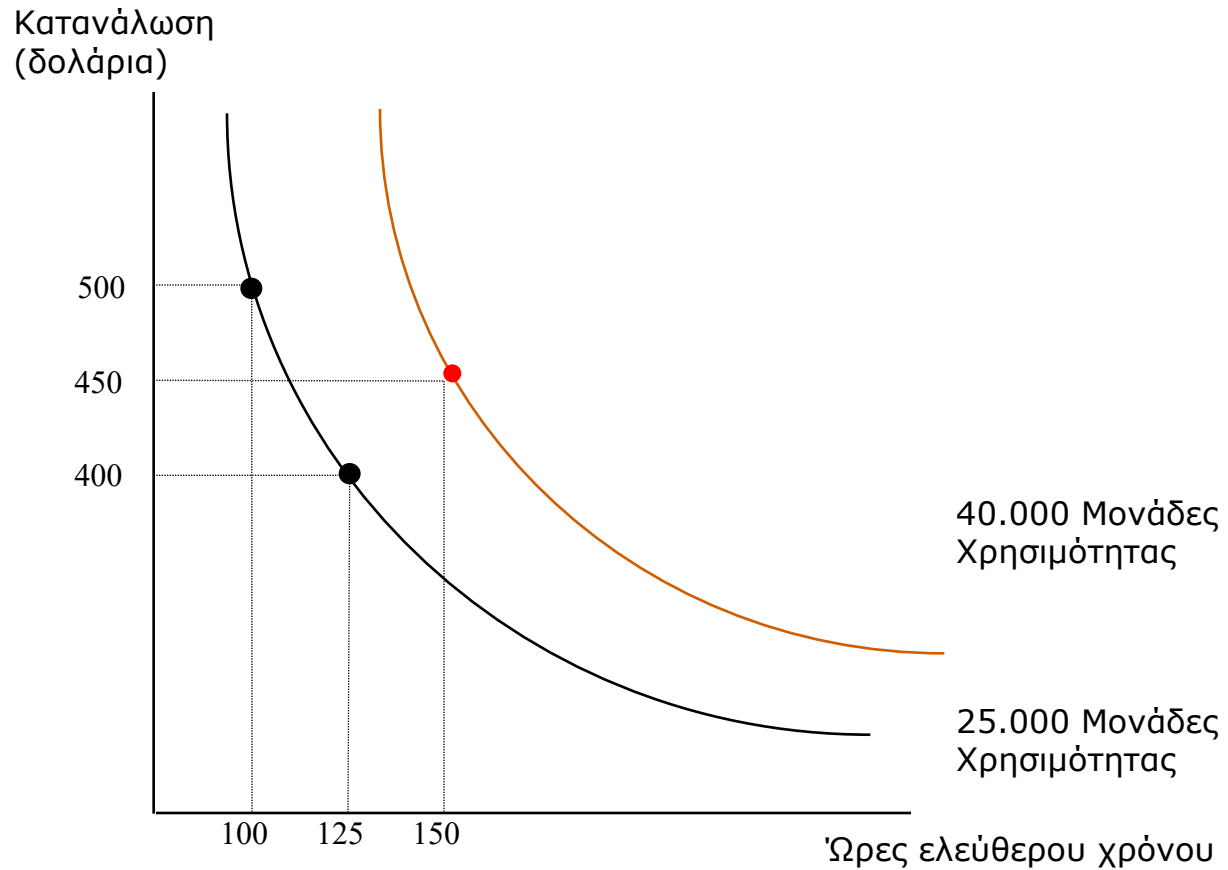
Το νεοκλασικό υπόδειγμα της επιλογής εργασίας-ελεύθερου χρόνου

- Συνάρτηση χρησιμότητας
 - Η συνάρτηση χρησιμότητας μετρά το επίπεδο ικανοποίησης ή απόλαυσης των ατόμων από την κατανάλωση αγαθών και ελεύθερου χρόνου
 - $U = f(C, L)$
 - Το U είναι ένας δείκτης
 - Όσο υψηλότερη είναι η τιμή του δείκτη U , τόσο πιο ικανοποιημένο είναι το άτομο

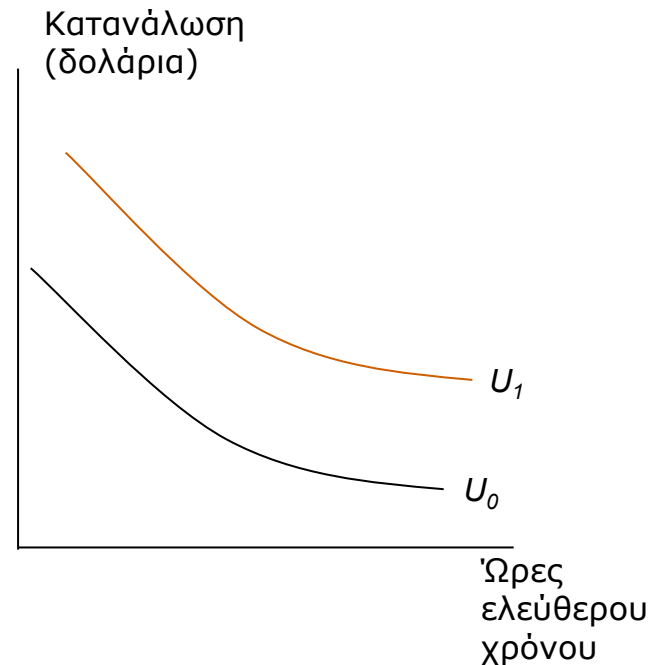
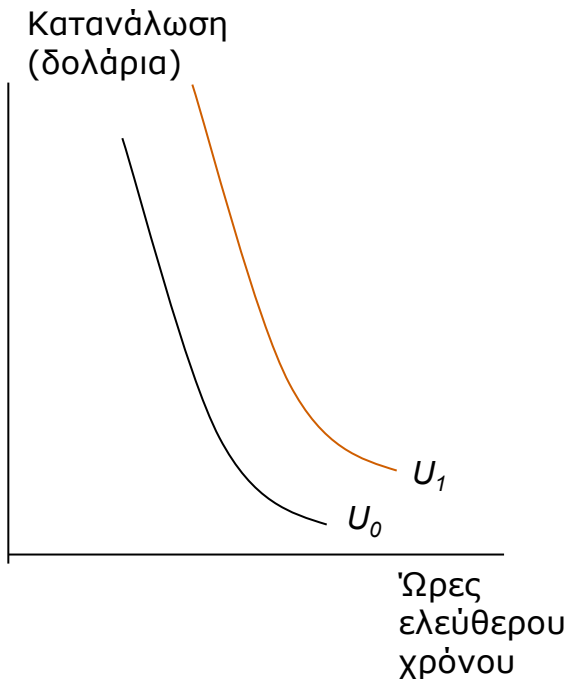
Καμπύλες αδιαφορίας

- Έχουν καθοδική κλίση
- Υψηλότερες καμπύλες αδιαφορίας = υψηλότερα επίπεδα χρησιμότητας
- Δεν τέμνονται
- Είναι κυρτές ως προς την αρχή των αξόνων

Καμπύλες αδιαφορίας

Διαφορές στις προτιμήσεις

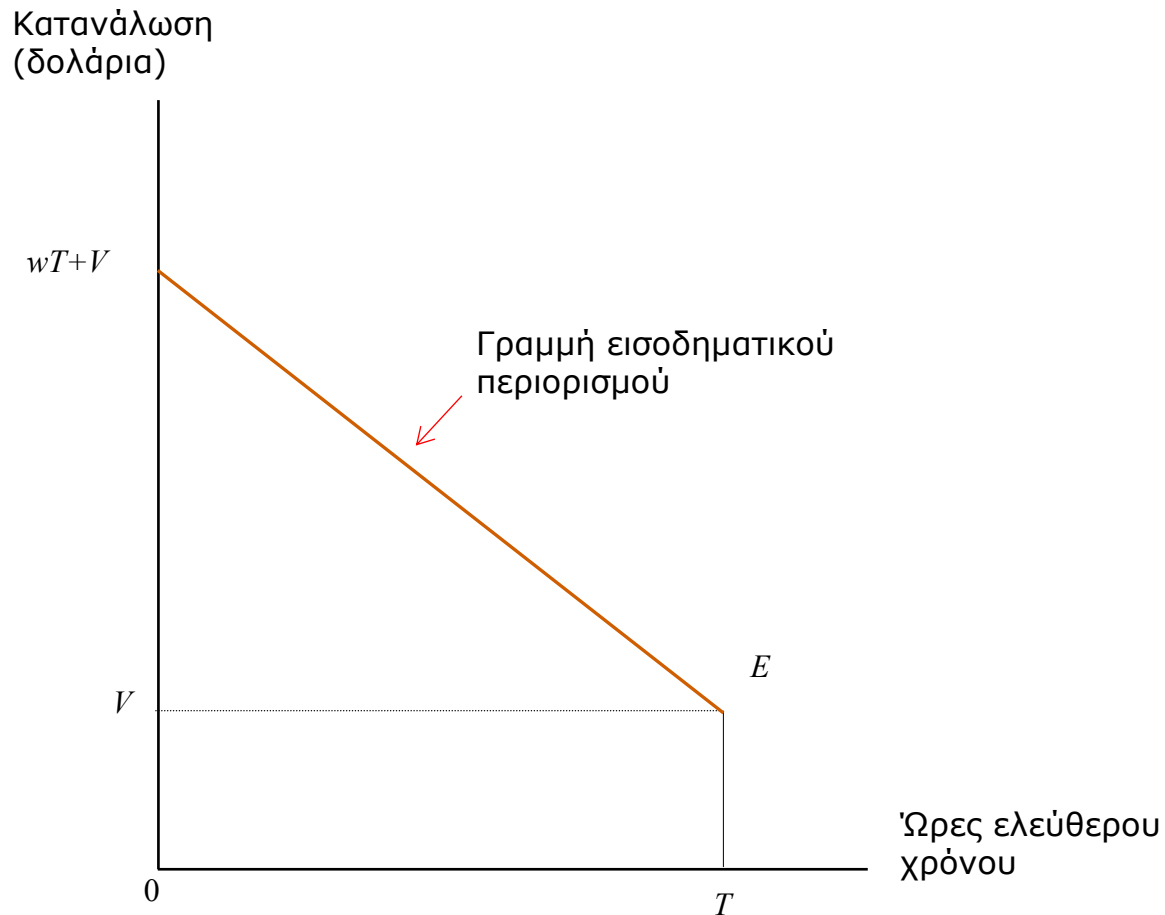

Οι εργαζόμενοι με πιο απότομες καμπύλες αδιαφορίας αποδίδουν σχετικά μεγαλύτερη αξία στον ελεύθερό τους χρόνο σε σχέση με τους εργαζόμενους των οποίων οι καμπύλες αδιαφορίας είναι πιο επίπεδες

Ο εισοδηματικός περιορισμός

- Ο εισοδηματικός περιορισμός καθορίζει το σύνολο των ευκαιριών του εργαζόμενου, δείχνοντας κάθε συνδυασμό ελεύθερου χρόνου – κατανάλωσης που δύναται να διαθέσει οικονομικά ο εργαζόμενος
- $C = wh + V$
 - Η αξία σε δολάρια της δαπάνης για αγαθά (C) πρέπει να ισούται με το άθροισμα των εσόδων από εργασία (wh) συν το εισόδημα που δεν προέρχεται από την εργασία (V)
 - Αφού $h = T - L$, μπορούμε να ξαναγράψουμε $C = w(T - L) + V$

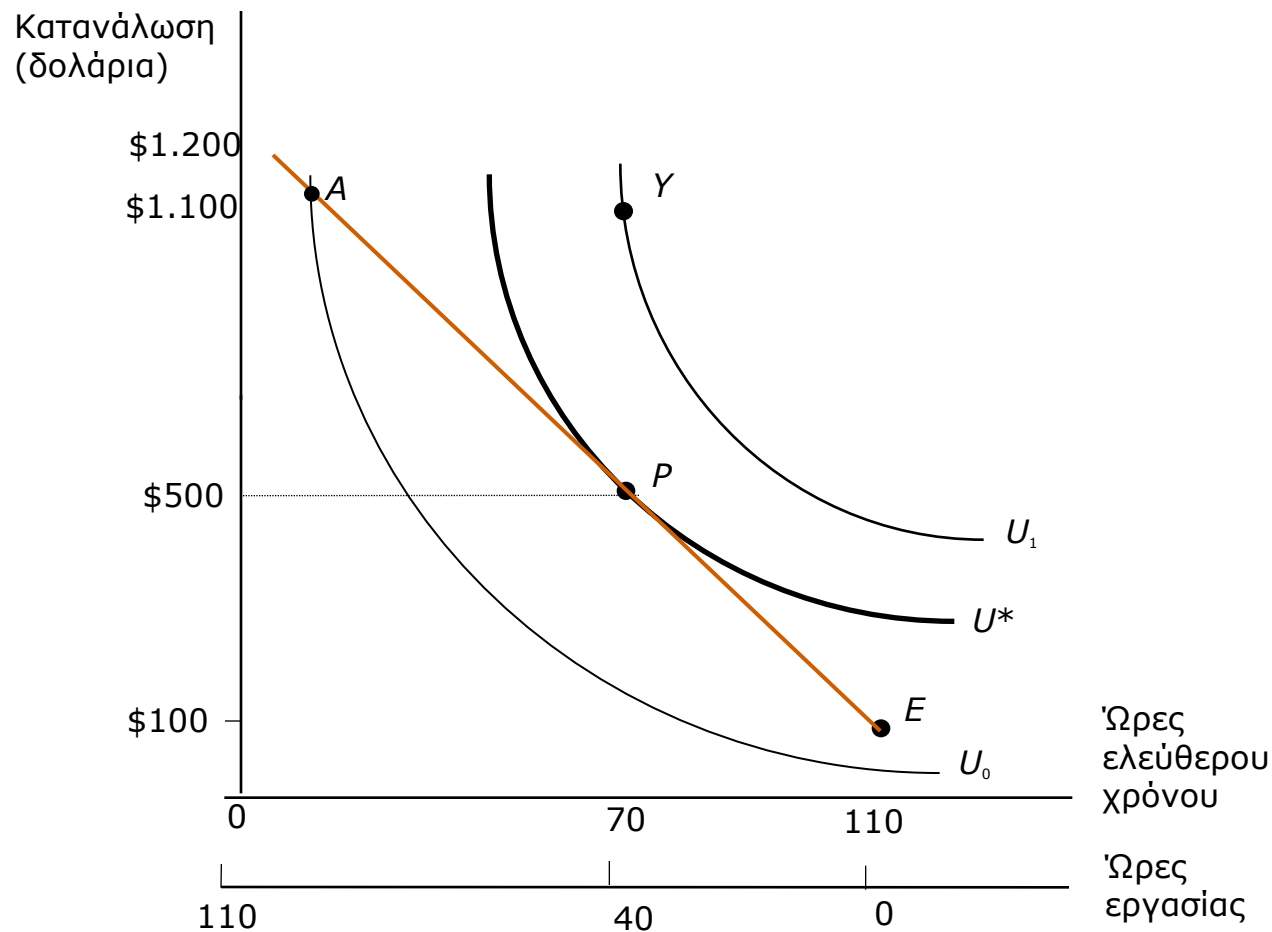
Γραμμή εισοδηματικού περιορισμού

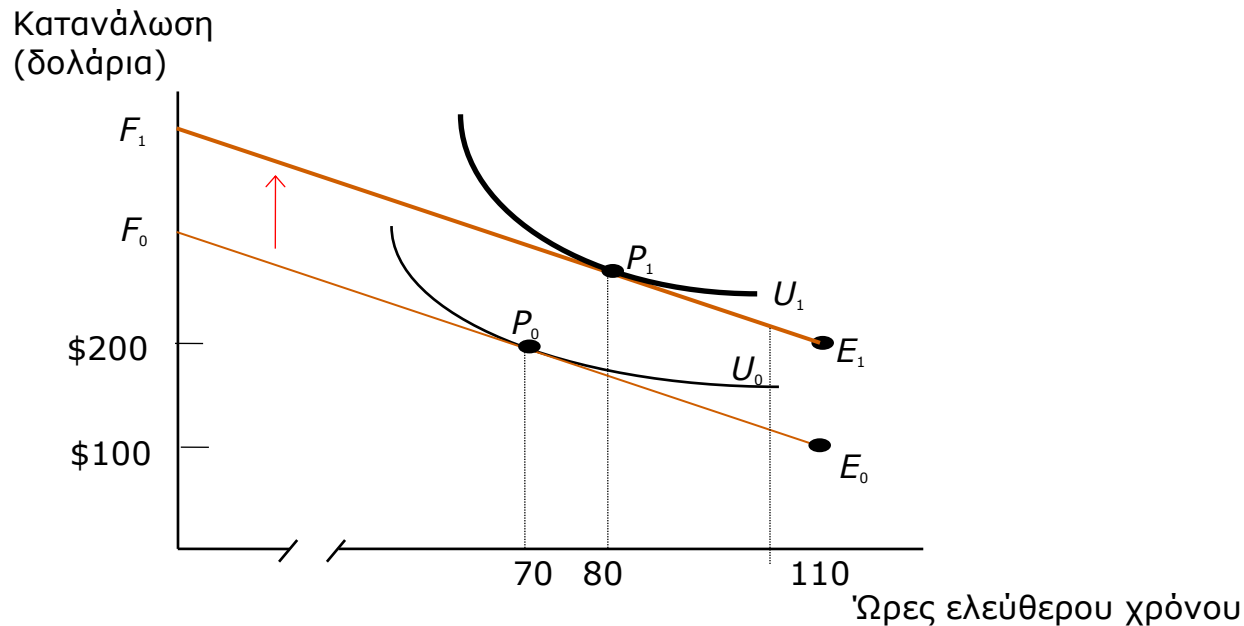
Η απόφαση για τις ώρες εργασίας

- Τα άτομα επιλέγουν κατανάλωση και ελεύθερο χρόνο προκειμένου να μεγιστοποιήσουν τη χρησιμότητα
- Η βέλτιστη κατανάλωση δίνεται από το σημείο στο οποίο η γραμμή εισοδηματικού περιορισμού εφάπτεται στην καμπύλη αδιαφορίας
 - Σε αυτό το σημείο ο οριακός λόγος υποκατάστασης (ο βαθμός στον οποίο το άτομο είναι πρόθυμο να ανταλλάξει ελεύθερο χρόνο με επιπλέον κατανάλωση) ισούται με το ωρομίσθιο
 - Οποιοσδήποτε άλλος συνδυασμός κατανάλωσης – ελεύθερου χρόνου στην καμπύλη εισοδηματικού περιορισμού δεν θα μεγιστοποιούσε τη χρησιμότητα του ατόμου

Η βέλτιστη κατανάλωση αγαθών και ελεύθερου χρόνου

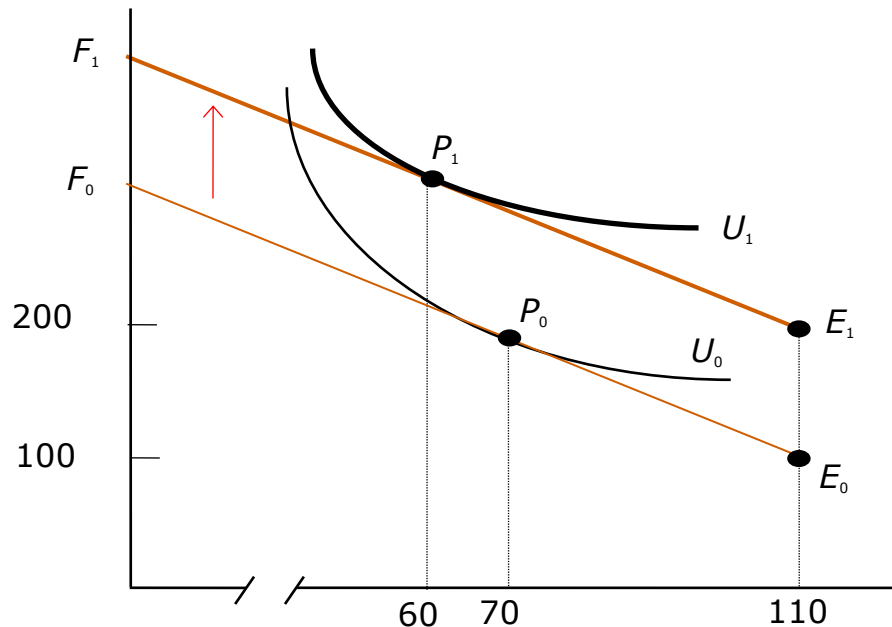
Οι επιπτώσεις μιας μεταβολής στο εισόδημα που δεν προέρχεται από εργασία στις ώρες εργασίας

Μια αύξηση στο εισόδημα που δεν προέρχεται από εργασία οδηγεί στην παράλληλη μετατόπιση της γραμμής εισοδηματικού περιορισμού προς τα πάνω, μετατοπίζοντας τον εργαζόμενο από το σημείο P_0 στο σημείο P_1 . Αν ο ελεύθερος χρόνος είναι κανονικό αγαθό, τότε οι ώρες εργασίας μειώνονται

Οι επιπτώσεις μιας μεταβολής στο εισόδημα που δεν προέρχεται από εργασία στις ώρες εργασίας

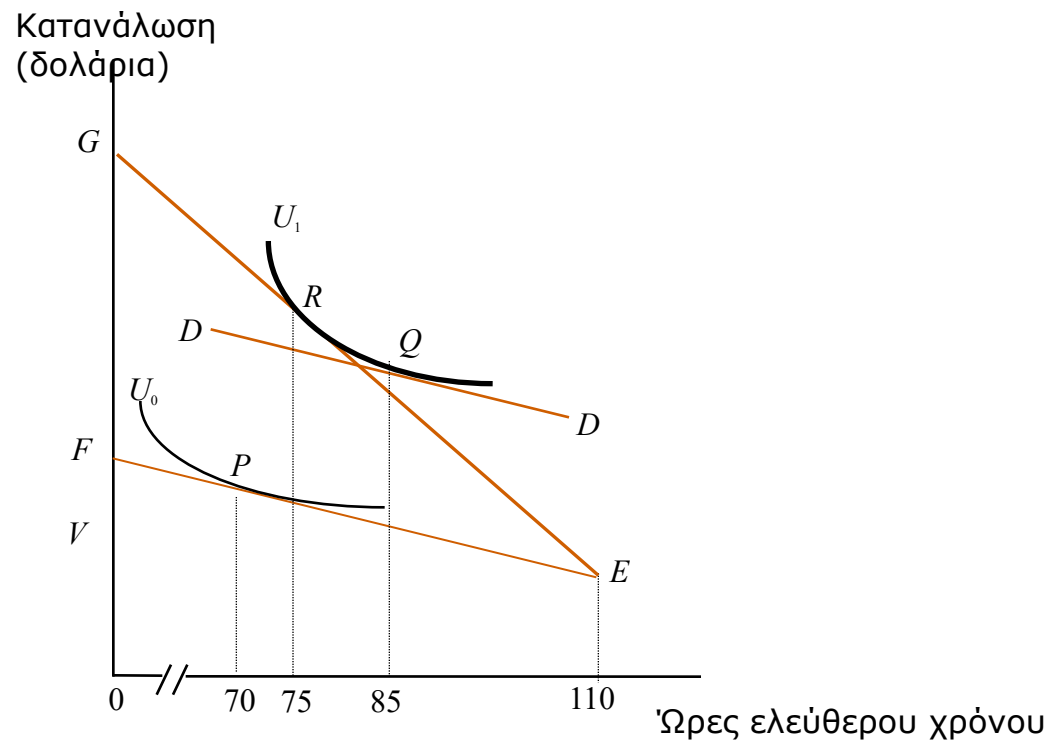
Κατανάλωση (δολάρια)

Μια αύξηση στο εισόδημα που δεν προέρχεται από εργασία οδηγεί στην παράλληλη μετατόπιση της γραμμής εισοδηματικού περιορισμού προς τα πάνω, μετατοπίζοντας τον εργαζόμενο από το σημείο P_0 στο σημείο P_1 . Αν ο ελεύθερος χρόνος είναι κατώτερο αγαθό, τότε οι ώρες εργασίας αυξάνονται

Περισσότερος ελεύθερος χρόνος με υψηλότερο ωρομίσθιο

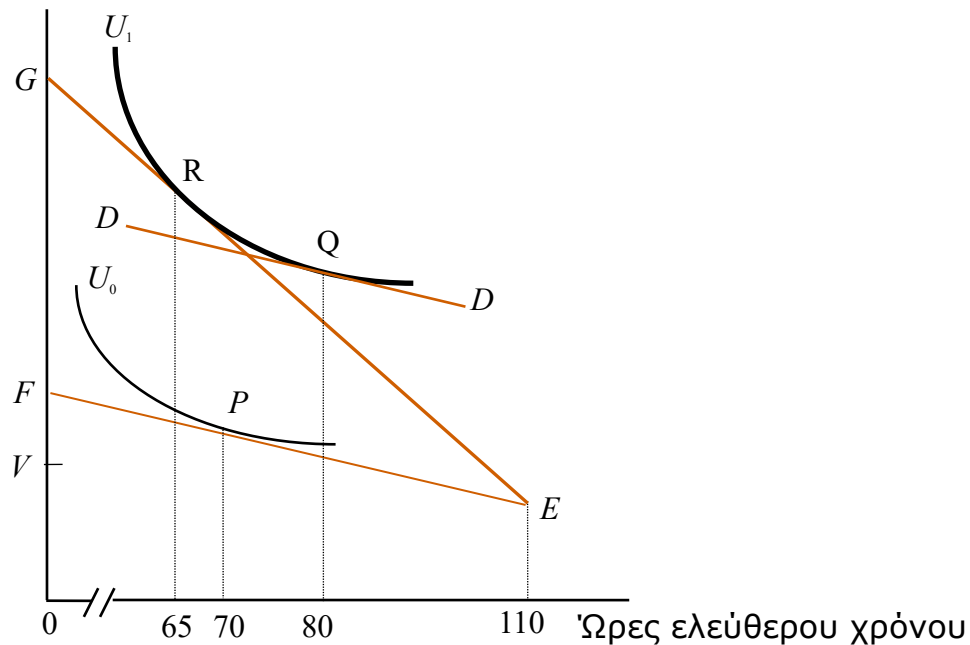
Αν το αποτέλεσμα εισοδήματος κυριαρχεί στο αποτέλεσμα υποκατάστασης, η αύξηση του ωρομισθίου οδηγεί τον εργαζόμενο σε αύξηση των ωρών ελεύθερου χρόνου

Περισσότερες ώρες εργασίας με υψηλότερο ωρομίσθιο

Αν το αποτέλεσμα υποκατάστασης κυριαρχεί στο αποτέλεσμα εισοδήματος, η αύξηση του ωρομισθίου οδηγεί τον εργαζόμενο σε μείωση των ωρών ελεύθερου χρόνου

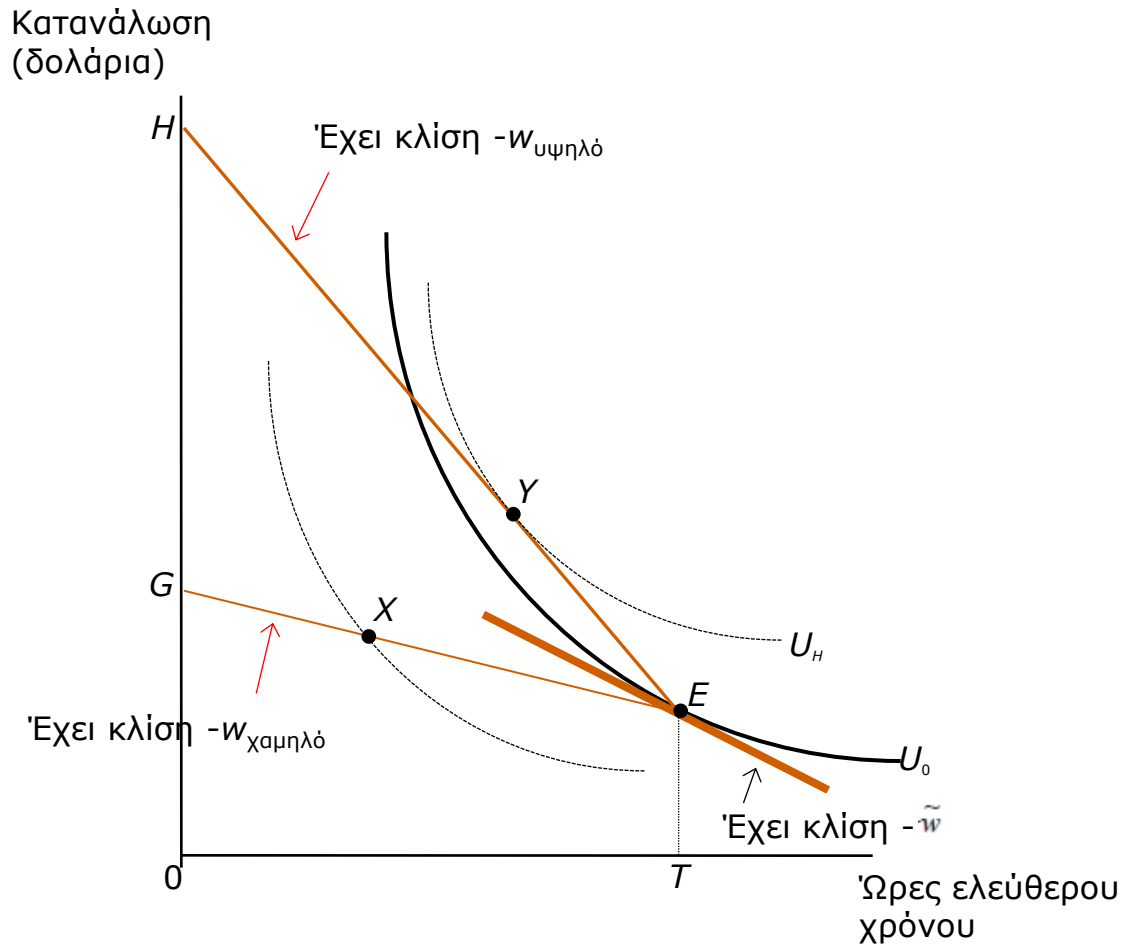
Κατανάλωση
(δολάρια)

Να δουλεύει κανείς ή να μη δουλεύει;

- Είναι οι «όροι του εμπορίου» αρκετά ελκυστικοί ώστε να πείσουν το άτομο να εισέλθει στην αγορά εργασίας;
- Μισθός επιφύλαξης: δίνει την ελάχιστη αύξηση στο εισόδημα που θα έκανε το άτομο να μην ενδιαφέρεται για το αν θα εργαστεί ή όχι
 - Κανόνας 1: το άτομο δεν θα δουλέψει καθόλου αν ο μισθός που προσφέρεται από την αγορά είναι μικρότερος από τον μισθό επιφύλαξης
 - Κανόνας 2: ο μισθός επιφύλαξης αυξάνεται καθώς αυξάνεται το εισόδημα που δεν προέρχεται από εργασία

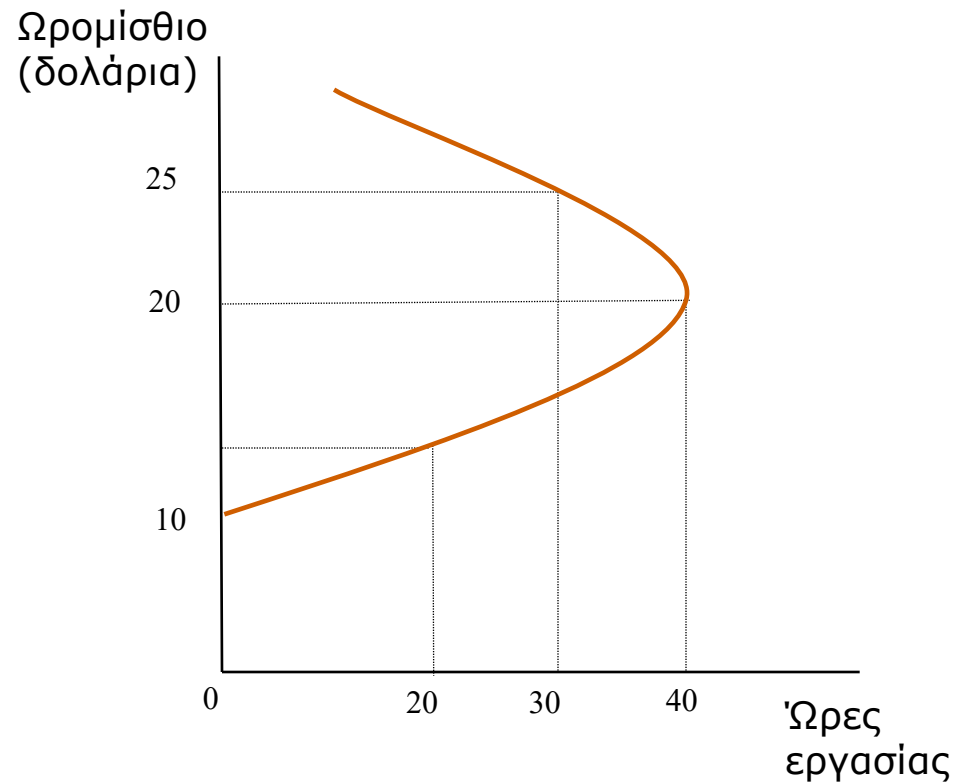
Ο μισθός επιφύλαξης

Η καμπύλη προσφοράς εργασίας

- Η προβλεπόμενη σχέση μεταξύ ωρών εργασίας και ωρομισθίου
 - Για μισθούς μεγαλύτερους από τον μισθό επιφύλαξης, η καμπύλη προσφοράς εργασίας έχει θετική κλίση (το αποτέλεσμα υποκατάστασης κυριαρχεί στο αποτέλεσμα εισοδήματος)
 - Αν το αποτέλεσμα εισοδήματος αρχίζει να κυριαρχεί στο αποτέλεσμα υποκατάστασης, οι ώρες εργασίας μειώνονται καθώς το ωρομίσθιο αυξάνεται (αρνητική κλίση της καμπύλης προσφοράς εργασίας)

Η κυρτωμένη-προς-τα-πίσω καμπύλη προσφοράς εργασίας

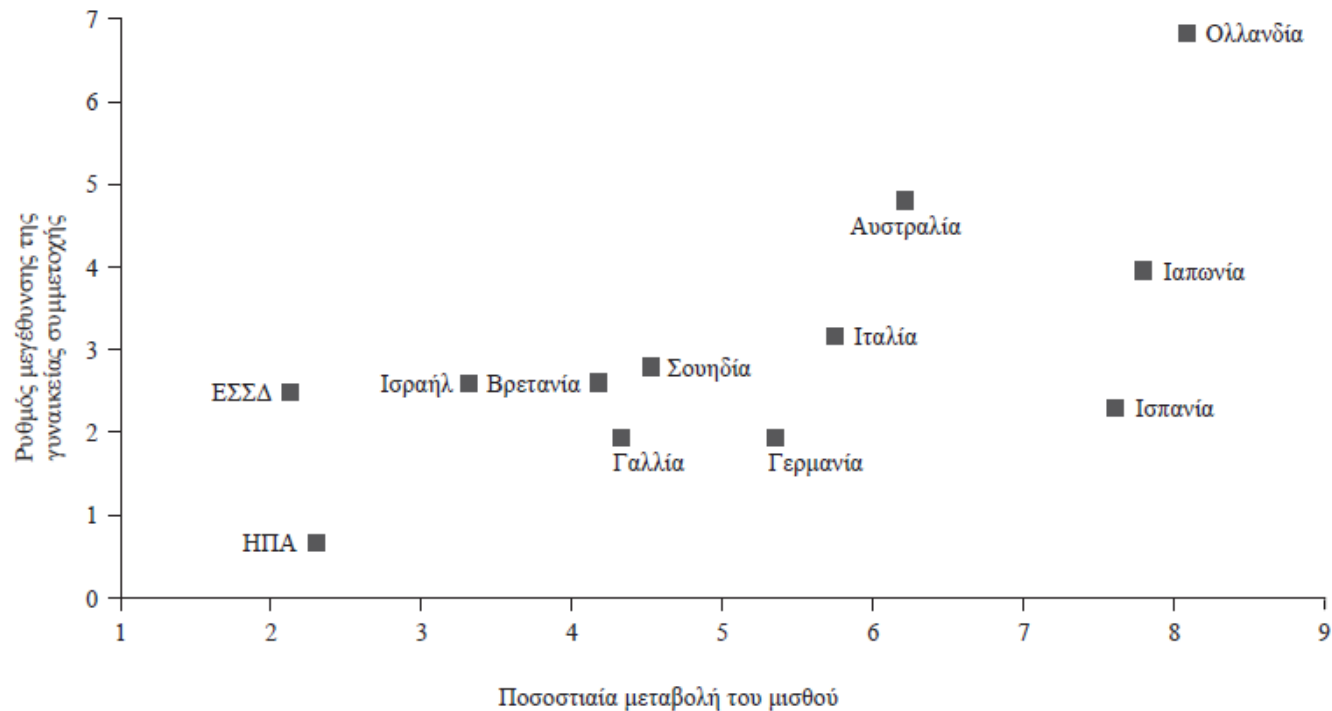
Ελαστικότητα προσφοράς εργασίας

- Η ελαστικότητα προσφοράς εργασίας (σ) μετρά την ανταπόκριση των ωρών εργασίας στις μεταβολές του ωρομισθίου
 - σ = ποσοστιαία μεταβολή των ωρών εργασίας διά της ποσοστιαίας μεταβολής του ωρομισθίου
 - Όταν η ελαστικότητα προσφοράς εργασίας είναι κατ' απόλυτη τιμή μικρότερη της μονάδας, τότε η καμπύλη προσφοράς εργασίας είναι ανελαστική, δηλ. υπάρχει σχετικά μικρή μεταβολή στις ώρες εργασίας για μια δεδομένη μεταβολή του ωρομισθίου
 - Όταν η ελαστικότητα προσφοράς εργασίας είναι κατ' απόλυτη τιμή μεγαλύτερη της μονάδας –υποδεικνύοντας ότι οι ώρες εργασίας επηρεάζονται περισσότερο απ' τη μεταβολή του ωρομισθίου– η καμπύλη προσφοράς εργασίας θεωρείται ελαστική

Η προσφορά εργασίας των γυναικών

- Ουσιαστικές διαφορές ανάμεσα σε διάφορες περιοχές μιας χώρα στα ποσοστά συμμετοχής των γυναικών στο εργατικό δυναμικό
- Με την πάροδο του χρόνου, τα ποσοστά συμμετοχής των γυναικών έχουν αυξηθεί
- Σύμφωνα με τις περισσότερες μελέτες για τη γυναικεία προσφορά εργασίας, στις γυναίκες, το αποτέλεσμα υποκατάστασης κυριαρχεί στο αποτέλεσμα εισοδήματος, οδηγώντας σε ανοδική κλίση της καμπύλης προσφοράς εργασίας

Η σχέση ανάμεσα στη μεγέθυνση του γυναικείου εργατικού δυναμικού και τον μισθό σε διάφορες χώρες, 1960-1980

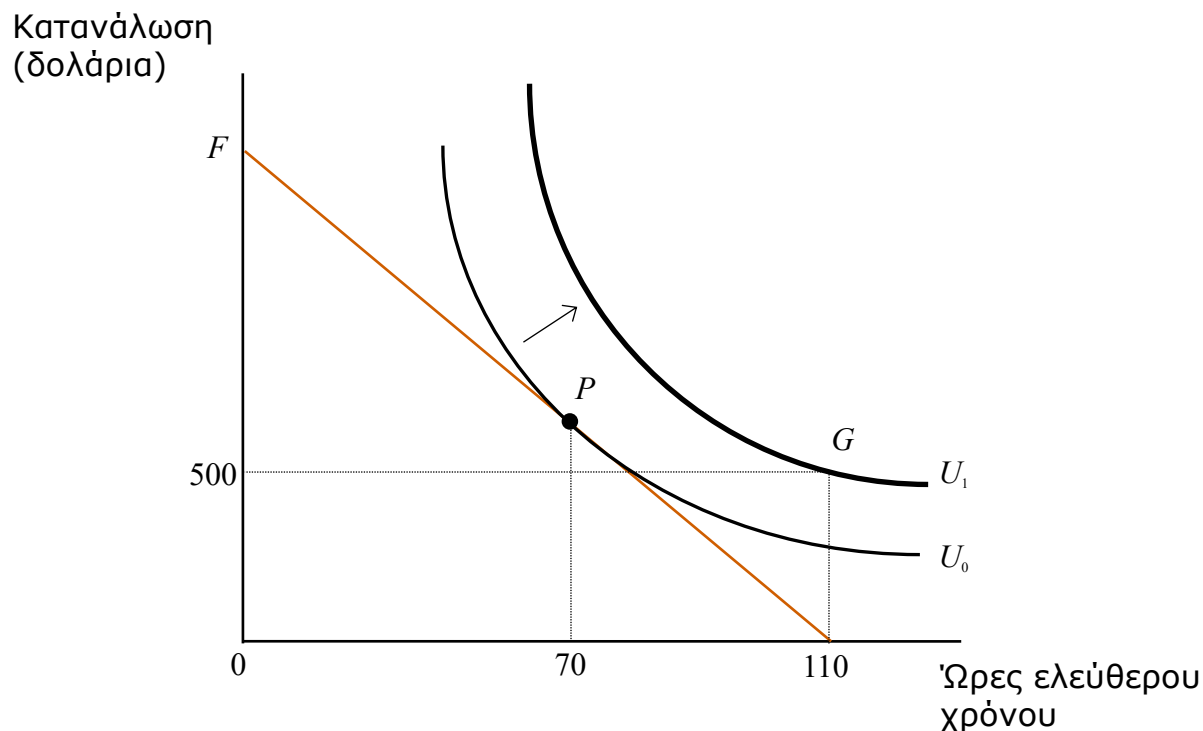
Πηγή: Jacob Mincer, «Intercountry Comparisons of Labor Force and Related Developments: An Overview»,
Journal of Labor Economics 3 (Ιανουάριος 1985 Μέρος 2): S2, S6.

Εφαρμογή πολιτικής: Προγράμματα πρόνοιας και κίνητρα για εργασία

- Τα επιδόματα μειώνουν τα ποσοστά συμμετοχής των χαμηλόμισθων εργαζομένων στο εργατικό δυναμικό
- Τα προγράμματα πρόνοιας δημιουργούν αντικίνητρα για εργασία
- Τα προγράμματα πρόνοιας μειώνουν την προσφορά εργασίας, αυξάνοντας τα εισοδήματα που δεν προέρχονται από την εργασία, με αποτέλεσμα να αυξάνεται ο μισθός επιφύλαξης

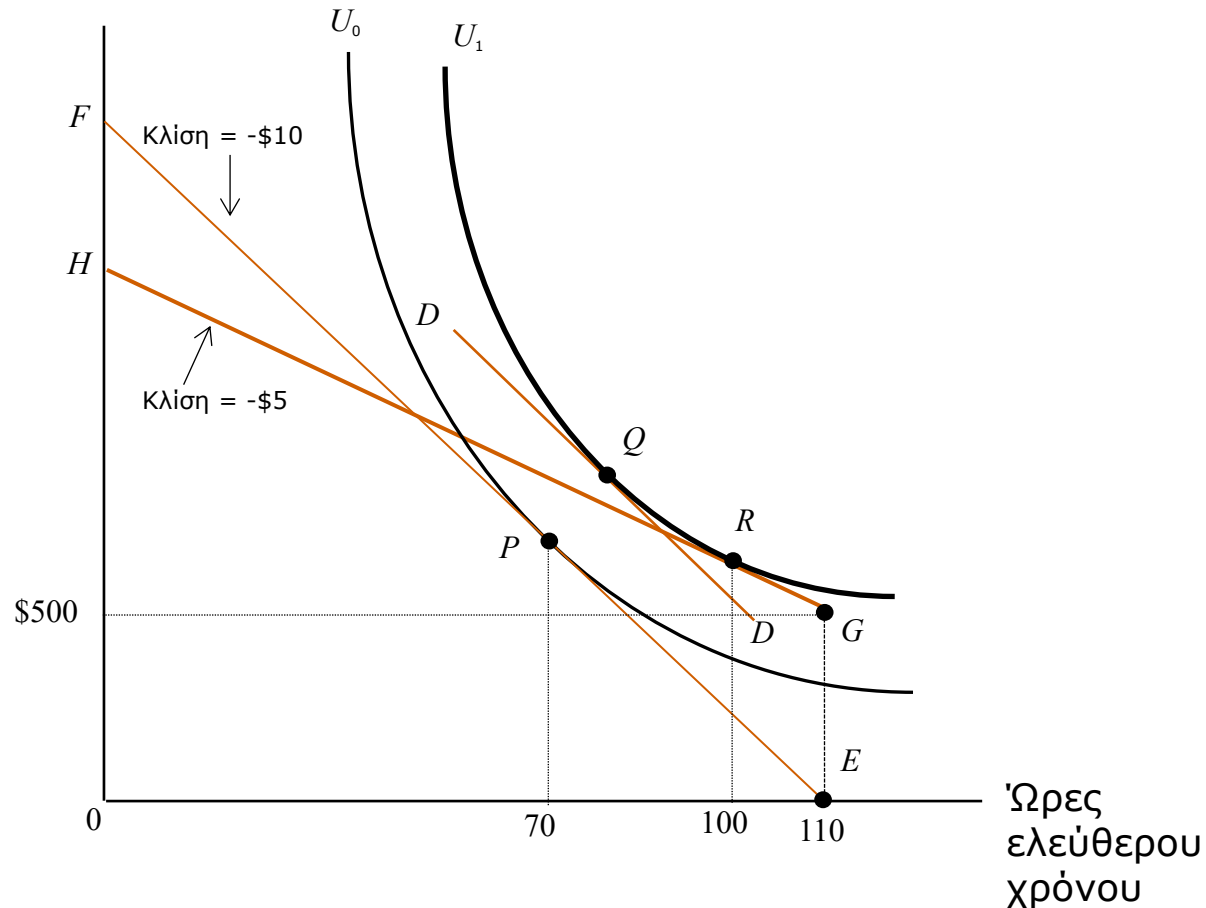
Η επίπτωση του επιδόματος στα κίνητρα για εργασία

Ένα επίδομα της τάξεως των 500 δολαρίων την εβδομάδα μετακινεί τον εργαζόμενο απ' το σημείο P στο σημείο G και τον ενθαρρύνει να εγκαταλείψει την αγορά εργασίας

Οι επιπτώσεις ενός προγράμματος πρόνοιας στις ώρες εργασίας

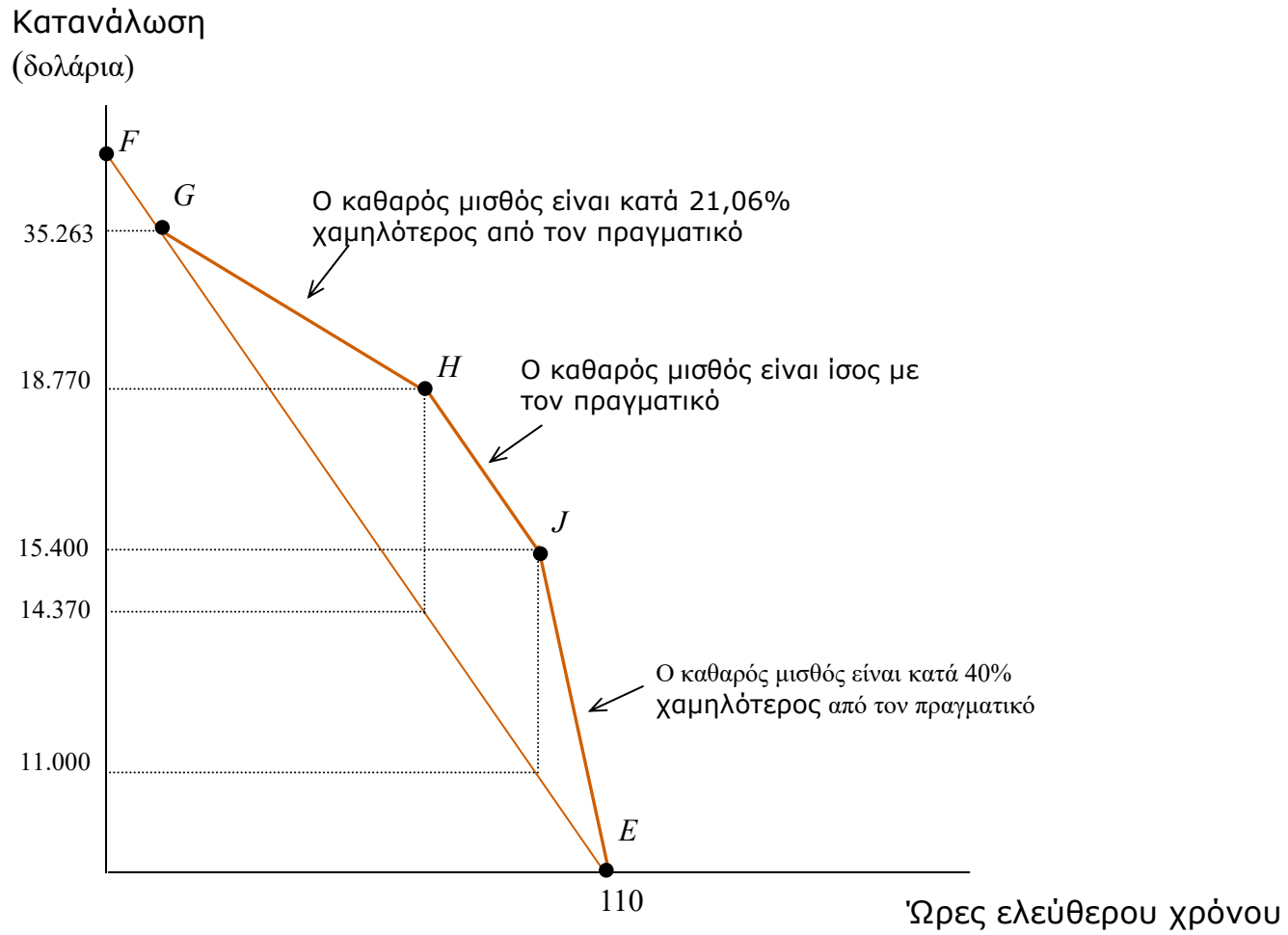
Κατανάλωση
(δολάρια)

Εφαρμογή πολιτικής: Επιστροφή φόρου εισοδήματος

- Η Επιστροφή Φόρου Εισοδήματος (EITC) αυξάνει τη συμμετοχή στο εργατικό δυναμικό ατόμων που ανήκουν σε συγκεκριμένες ομάδες ελέγχου
 - Η Επιστροφή Φόρου Εισοδήματος (EITC) ενθαρρύνει κάποια άτομα που δεν εργάζονται να εισέλθουν στο εργατικό δυναμικό, ενώ σε καμία περίπτωση δεν ενθαρρύνει έναν εργαζόμενο να σταματήσει να εργάζεται
- Η Επιστροφή Φόρου Εισοδήματος (EITC) παράγει ένα αποτελέσματα εισοδήματος
 - Οι ώρες εργασία θα πρέπει να μεταβληθούν

Επιστροφή Φόρου Εισοδήματος (EITC) και γραμμή εισοδηματικού περιορισμού

Προσφορά εργασίας και κύκλος ζωής

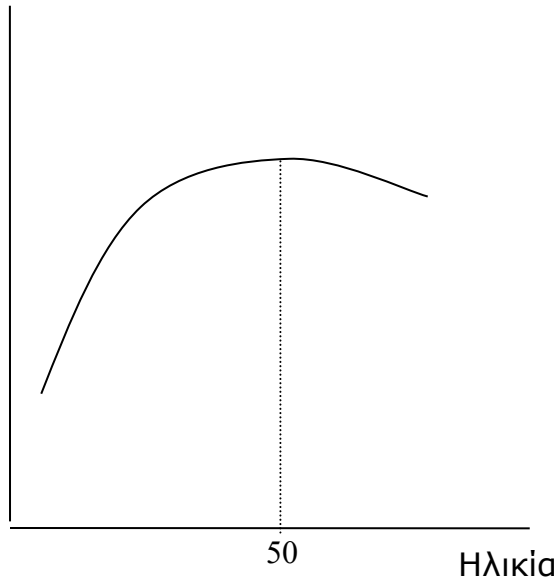
- Ο μισθός ενός εργαζόμενου μεταβάλλεται σε βάθος χρόνου (στη διάρκεια του κύκλου ζωής)
 - Οι μισθοί τείνουν είναι χαμηλοί όταν ο εργαζόμενος είναι νέος
 - Αυξάνονται καθώς ο εργαζόμενος μεγαλώνει και μεγιστοποιούνται όταν φτάσει στα 50 έτη
 - Οι μισθοί τείνουν να μειώνονται ελαφρά ή να σταθεροποιούνται μετά την ηλικία των 50
- Οι μεταβολές στο μισθό στη διάρκεια του κύκλου ζωής είναι «εξελικτικές» και οδηγούν σε μεταβολές στην τιμή του ελεύθερου χρόνου

Θεωρητικά ζητήματα των εξελικτικών μισθών

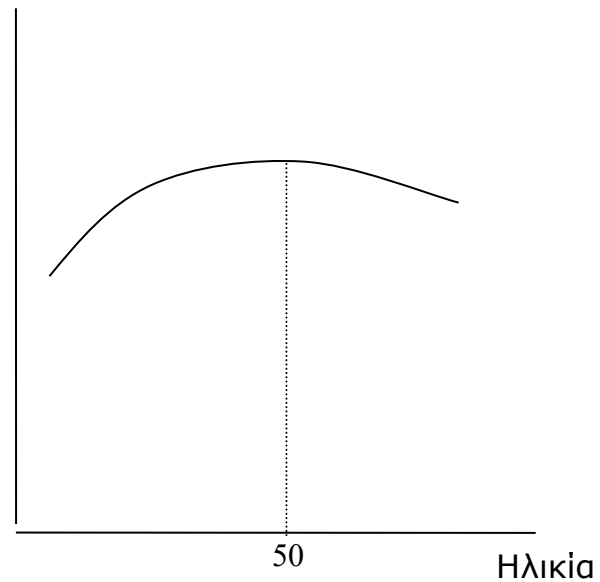
- Ο εργαζόμενος δουλεύει περισσότερες ώρες όταν ο μισθός είναι υψηλότερος (δηλαδή, το αποτέλεσμα υποκατάστασης τείνει να κυριαρχεί στο αποτέλεσμα εισοδήματος)
- Το προφίλ των ωρών εργασίας στη διάρκεια του κύκλου ζωής θα έχει την ίδια μορφή με το προφίλ ηλικίας-εισοδήματος
- Υπόθεση διαχρονικής υποκατάστασης: τα άτομα υποκαθιστούν το χρόνο τους στη διάρκεια του κύκλου ζωής με τέτοιο τρόπο ώστε να ευνοούνται από τις μεταβολές στην τιμή του ελεύθερου χρόνου

Η εξέλιξη των μισθών και των ωρών εργασίας κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής ενός τυπικού εργαζόμενου

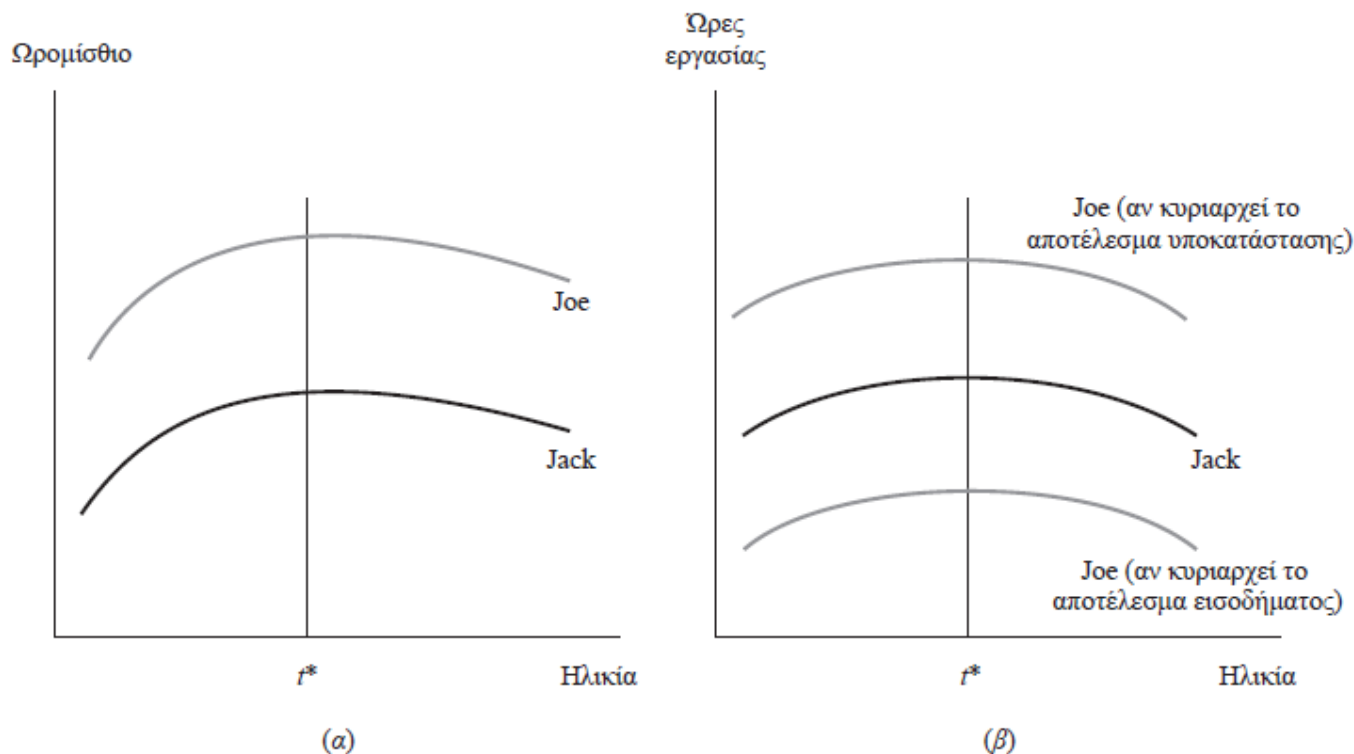
Ωρομίσθιο

Ώρες εργασίας

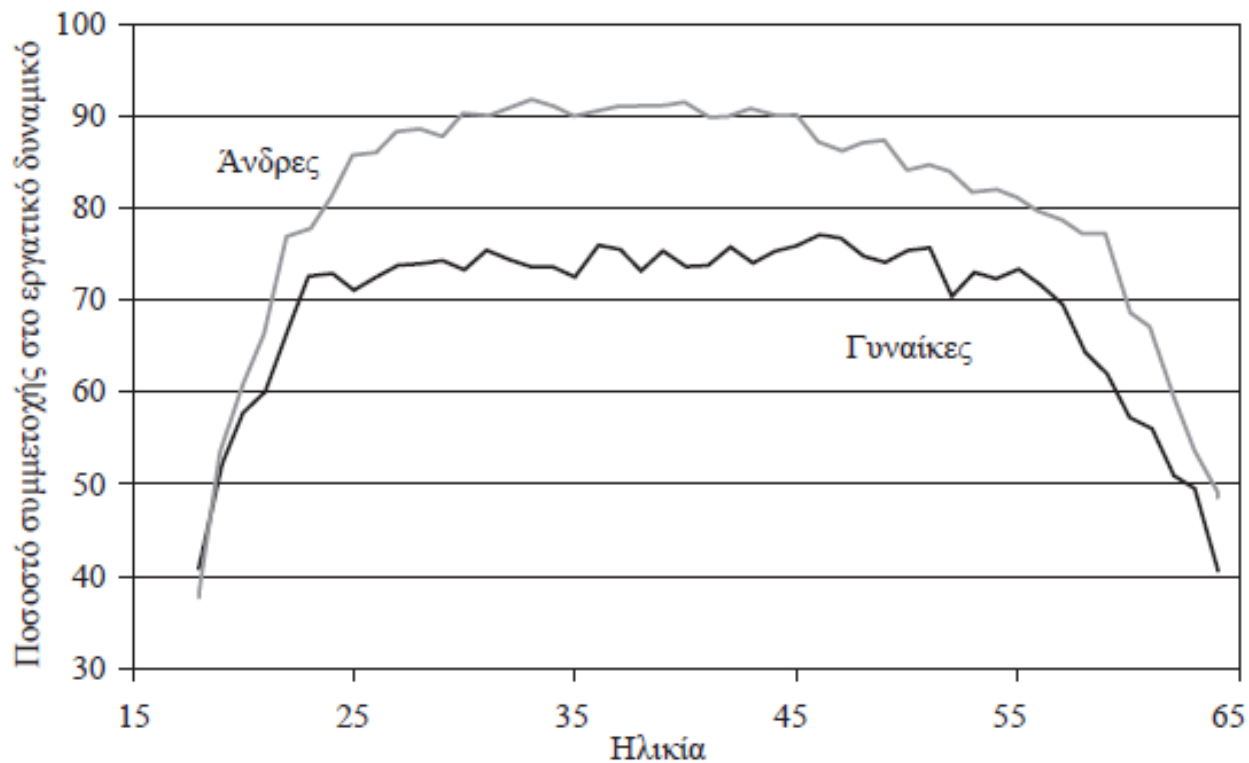

Ώρες εργασίας κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής δύο εργαζόμενων με διαφορετική εξέλιξη μισθών

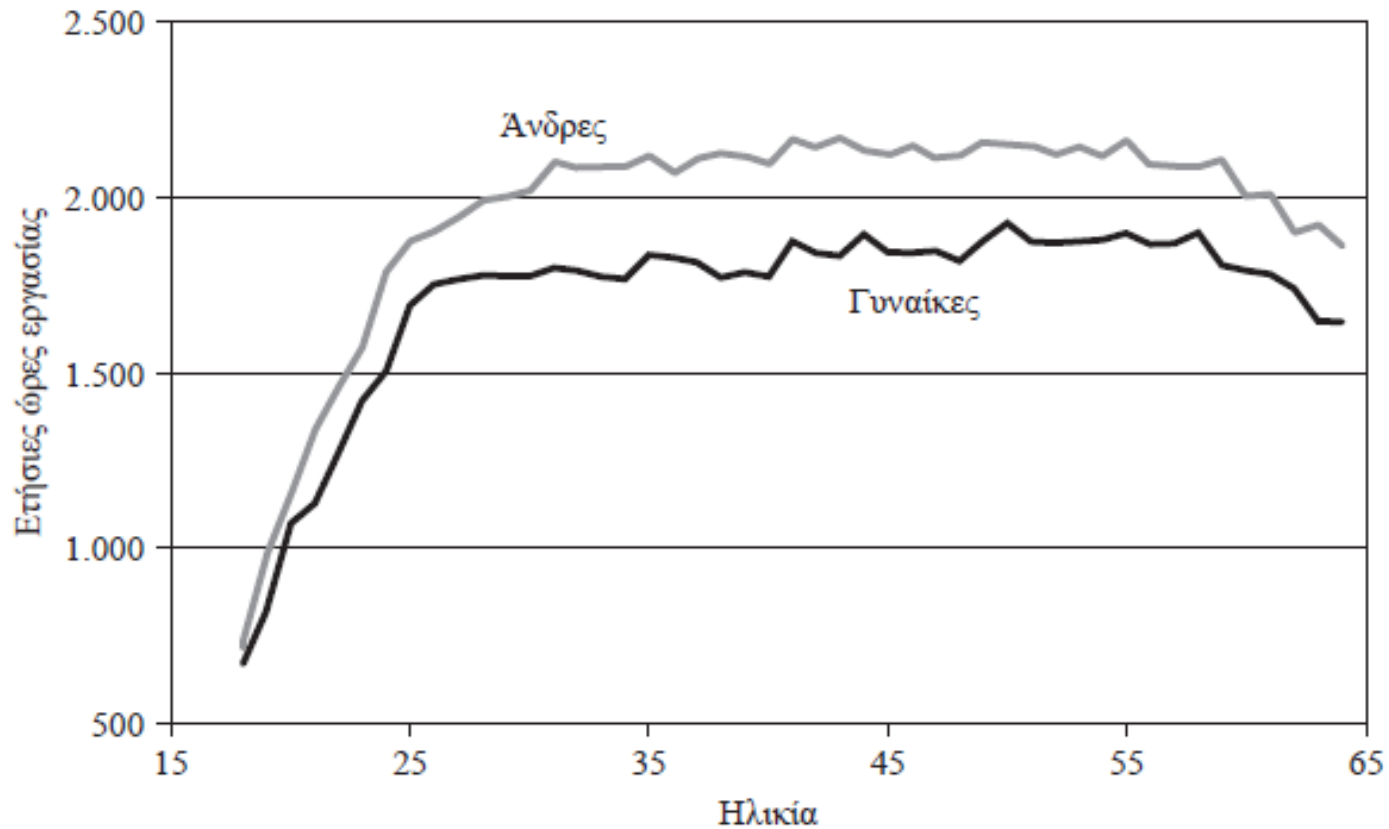

Ο μισθός του Joe υπερβαίνει αυτόν του Jack σε κάθε ηλικία. Παρόλο που και ο Joe και ο Jack εργάζονται περισσότερες ώρες όταν ο μισθός είναι υψηλός, ο Joe εργάζεται περισσότερες ώρες από τον Jack μόνο αν κυριαρχεί το αποτέλεσμα υποκατάστασης. Αν κυριαρχεί το αποτέλεσμα εισοδήματος, ο Joe εργάζεται λιγότερες ώρες από τον Jack

Ποσοστά συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής στη αγορά εργασίας, 2013

Ώρες εργασίας κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής, 2013

Προσφορά εργασίας και οικονομικός κύκλος

- Αποτέλεσμα του προστιθέμενου εργαζόμενου
 - Οι αποκαλούμενοι δευτερεύοντες εργαζόμενοι, που τώρα βρίσκονται εκτός αγοράς εργασίας, επηρεάζονται από την ύφεση, καθώς οι κύριοι εργαζόμενοι των νοικοκυριών τους είτε μένουν άνεργοι είτε μειώνεται ο μισθός τους
 - Οι δευτερεύοντες εργαζόμενοι εντάσσονται στην αγορά εργασίας σε εποχές ύφεσης
 - Το ποσοστό συμμετοχής των δευτερευόντων εργαζόμενων στο εργατικό δυναμικό (δηλαδή, το αποτέλεσμα του προστιθέμενου εργαζόμενου) χαρακτηρίζεται από αντι-κυκλική τάση

Προσφορά εργασίας και οικονομικός κύκλος

- Αποτέλεσμα του απογοητευμένου εργαζόμενου
 - Πολλοί άνεργοι θεωρούν αδύνατο να βρουν δουλειά κατά τη διάρκεια της ύφεσης και απλά εγκαταλείπουν την προσπάθεια
 - Οι απογοητευμένοι εργαζόμενοι αποφασίζουν να αποσυρθούν από το εργατικό δυναμικό σε εποχές ύφεσης
 - Το ποσοστό συμμετοχής των απογοητευμένων εργαζόμενων στο εργατικό δυναμικό έχει κυκλική τάση

Προσφορά εργασίας και οικονομικός κύκλος

- Το αποτέλεσμα του απογοητευμένου εργαζόμενου κυριαρχεί στο αποτέλεσμα του προστιθέμενου εργαζόμενου, ειδικά σε περιόδους ύφεσης
- Το ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό να έχει κυκλική τάση

Η επίπτωση του ελέγχου των εισοδημάτων κοινωνικής ασφάλισης στις ώρες εργασίας

- Ο έλεγχος των εισοδημάτων Κοινωνικής Ασφάλισης (ο οποίος φορολογεί τους συνταξιούχους που κερδίζουν περισσότερα από 17.000 δολάρια ανά έτος) δημιουργεί τη «γραμμή» εισοδηματικού περιορισμού ή οποία επηρεάζει τη συμπεριφορά με διάφορους τρόπους
- Η ανάκληση του ελέγχου των εισοδημάτων μεταφέρει τους συνταξιούχους σε άλλο εισοδηματικό περιορισμό, με αποτέλεσμα:
 - Ένας συνταξιούχος δεν θα μεταβάλει τις ώρες εργασίας του
 - Ένας δεύτερος συνταξιούχος θα μειώσει τις ώρες του
 - Ένας τρίτος συνταξιούχος μπορεί να αυξήσει ή να μειώσει τις ώρες του, ανάλογα με το αν κυριαρχεί το αποτέλεσμα υποκατάστασης ή εισοδήματος

Η επίπτωση του ελέγχου των εισοδημάτων κοινωνικής ασφάλισης στις ώρες εργασίας

- Συμπεράσματα:
 - (1) Γενικά, η θεωρία δείχνει ότι η κατάργηση του ελέγχου εισοδημάτων κοινωνικής ασφάλισης είναι απίθανο να αυξήσει σημαντικά την προσφορά εργασίας των συνταξιούχων.
 - (2) Τα εμπειρικά στοιχεία επιβεβαιώνουν τις προσδοκίες της θεωρίας: Οι επιπτώσεις της κατάργησης στην προσφορά εργασίας ήταν γενικά περιορισμένες

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή του
παρόντος έργου με οποιονδήποτε τρόπο χωρίς γραπτή
άδεια του εκδότη, σύμφωνα με το Ν. 2121/1993 και τη
Διεθνή Σύμβαση της Βέρνης
(που έχει κυρωθεί με τον Ν. 100/1975)